DÉLVIDÉK

Verseczi társadalmi és közmüvelődési vegyes tartalmú hetilap.

Szerkesztőségi iroda: Versecz, laktanya-utcza 1054. szám — ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden küldemény és levelezés. A szerkesztőség számára a levelek és egyébb irásbeli közlemények különben özv. Kirchnerné felvételi és rendelő irodájában (az Andrássy-sétatér és iskola-utcza sarkán lévő Kádics-féle házban) is átvétetnek.

Előfizetési dij: Negyedévre 1 frt. 25 kr. — Félévre 2 frt. 50 kr. — Egész évre 5 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Felelős szerkesztő: **Perjéssy Lajos**

Kiadó-hivatal: Kirchner-féle könyvnyomda Verseczen — ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetések, hirdetmények és felszóllamlások.

Hirdetési dij: A hirdetésekért járó dij legjutányosabban számittatik. — Bélyegdij minden beiktatásért 30 kr. — A nyilttérben egy sor 10 kr. — A hirdetéseket kérjük pénteken délig beküldeni.

I. évfolyam. **Vasárnap 1892. évi október 30-án.** **24. szám.**

Üdvözlet

a verseczi 1848—1849 évi

Honvédeknek,

emlékoszlopuk felavatásakor.

(1892. nov. 1.)

Tavasz vala, midőn a hon szavára
Fegyverre összegyűlekeztetek:
Ma hidegebb az őszi nap sugára,
Melyben ragyog ez új emléketek.

Tavasz volt akkor ifjú szívetekben,
A honra virradt bájos kikelet:
Most a magyar szív lüktet csendesebben,
S ősz fejeteken látjuk a telet.

Hosszú idő múlt, dúló viharával
Foszlánynyá tépte éltetek javát;
Pusztítva zúgott a hazán is által,
A ki akarja, látja még nyomát.

Dicső napoknak im itt áll emléke:
Megörökitni a hös korszakot,
A boldogot, ki a csatán elvérze
Nem sejtve a közel borúlatot,

Kit ellen ölt meg békés kunyhajában,
Kit vértanúvá szentelt végzete,
S mind, a ki tűrt a letiport hazában,
Börtönben sinlett, lánczot csörgete . . .

Huszonöt éve, hogy megszünt az átok,
S hogy újabb kor tünt a hazára fel;
Megfogytatok, — s mielött sírba szálltok,
Elvégzitek ma, mit még tennni kell.

Puhit a béke, a jólét feledtet,
Oroszlánt is szelídít mestere,
A kéz ölelget, a mely sebet ejtett,
S a hösi kor lesz mythos és rege.

Eszméitekre mondják: „Hiú ábránd!“
Pár évtized, s nem ismeri Klio,
És elhazudja sima nyelvű ármány,
Mi volt igaz, ki volt a hű, ki jó!

Áldjon meg Isten, jó öreg honvédek!
Fölállitjátok ez emléket itt:
Hirdesse ércz, ha majd a szóbeszédek
Ferdítik a honnak történetit.

Buday József.

Versecz 1892. október 30-án.

Nagy napra virad hólnapután, minden szentek napján Versecz közönsége.

Kettős ünnepet fog ülni!

Kiki felkeresi elhunyt szeretteinek sirhalmát, hogy azt megrakja virágkoszorúval. Az enyészet birodalmában magába száll az emberi lélek, s felbuzdúl a szív szavára a bús emlékezet.

A polgárság egyetemének egy nagy része az Andrássy-sétatérre fog vonulni, hogy igaz kegyelettel vegyen részt azon ünnepélyen, mely egyik fényes lapját képezi Versecz történelmének.

Az a magas vaspyramis, melynek tetején Hungária-ércz-szobra emeli fel a cser- és baberkoszorút az 1848/49 évi szabadságharczban elesett, és az abban részt vett verseczi hazafiak emlékének megörökitésére — egy oly symboluma e város polgársága érzelmének, a melyre mindannyian büszkék lehetünk!

Ismeretes mindnyájuk elött a szobor keletkezésének története.

Egyszerű, többnyire szerény viszonyok közt élő polgáraink, honvédegyletünk lelkes tagjai buzkolkodtak azon, hogy az emlék léttesüljön!

Nem inditottak országos gyüjtést. Kimondották: „hogy a mi honvédemlékünket — mi magunk, a mi filléreinken fogjuk felépiteni“!

Jellemtöz, de szép vonása ez mi népünknek.

Azok a régi verseczi honvédek, Bem apó gyerekei, kik bár nem értették és nem beszélték édes magyar nemzeti nyelvünket — akkor, midön felviharzott ez a szó, hogy: „hi a haza“! — megértették a nemzet hivó szavát.

Oda állottak, oda sereglettek a trikólor alá. Életüket odaadták, vérüket ontották magyarország veszélyben forgott szabadságáért s alkotmányáért.

Elhagyták szülővárosukat, végig küzdötték a szabadságharczot, mint a költő mondja: „Versecztől Szólnokig, Isaszegtől Váczig“!

Egy részük ott hullott el Erdély bérczei közt, másik részük a magyarországi csatatereken.

Ide haza, az itthon maradottak 6 századból álló, 1200 fönyi nemzetőrséget alakitottak, maguk fegyverezték fel magukat s kötelességeiknek hűen, odaadóan megfeleltek . . . . . !

Közel félszázad mult el azóta! A régi honvédek arczára barázdákat szántott az idő, behintette fejüket a tisztes öregség havával; a fiatalos tűz eltünt de a lelkesedés megmaradt szivükben. Felépitették a honvédek emlékét!

Olyan jól esik őszintén kimondanunk, hogy nem zavarta meg a törekvést semmi, de semmiféle disszonanczia.

Városunk mindenrendü és rangu, mindenféle anyanyelvü, nemzetiségü polgáraira nézve — egy olyan bizonyiték ez, mely ki fogja vivni az elismerést Versecz polgársága iránt. — s meggyőzhet mindenkit e felöl, hogy a régi híres pártviszályok helyét az érzelmekben a hazafiság, — közügyekben a haladás foglalta el.

A verseczi honvédemléket ünnepélyesen fogja átvenni hólnapután a törvényhatóság.

Nagy ünnepe lesz ez városunknak!

Hála és elismerés koszorúzza azokat, a kik léttre hozták! **P. L.**

Az 1848/49 évi verseczi szabadságharczosok emlékének feliratai:

Vértanu halált halt

Báró Hruby Gyula, huszárőrnagy.

Csatákban elestek:

Babits Antal,	Baumann Nándor,
Bauer Péter,	Braun Péter,
Berringer József,	Eisinger János,
Bruner János,	Heim József,
Cseschner Mátyás,	Hetö Mátyás,
Gedeon János,	Klar József,
Glaser Antal,	Kölzer Péter,
Hannecker János,	Lang János,
Kölczer János,	Ostheimer József,
Leonhardt Mátyás,	Rencz Dániel,
Pál György,	Steininger József,
Stitzinger József,	Schmidt Mátyás,
Schmidt Kristoph,	Wersching Péter,
Wagner Ignácz,	Zéh János,

Hoffmann Vitális.

Készitette az 1892. évben **Riedl Antal,** Versecz.

Hazádnak rendületlenül légy hive ó magyar!

Alapitók és szabadságért harczolók

névsora:

Rudnai Nikolics Sándor, Henny Sebestyén,

Adler Vilmos,	Zezula Vincze,
Anfang Gáspár,	Stark Jakab,
Beer József,	Sz. Atkáry Alajos,
Binder Bálint,	Bach Bálint,
Burchart Lipót,	Belsánsky Ignácz,
Barbulovics Vása,	Bauer Ferencz id.,
Fertig János,	Brandeis Ferencz,
b. Diezdeaux György,	Baller József,
Gleser György,	Bauer Ferencz,
Glöckner József,	Deutsch Jakab,
Grünwald József,	Engl Salamon,
Held János,	Fischer Jakab,
Hirsch János,	Gettmann Antal,
Horváth Pál,	Gyuroka Mihály,
Hummer Ferencz,	Greiner Lipót,
Kölczer Péter,	Glatt József,
Kohn Ede,	Hesz Péter,
Kempf Mihály,	Hock Károly,
Keller Jakab,	Huber Ferencz,
Kempf Hubert,	Kehrer Károly,
Kreutz József,	Kempf András és Péter,
Mollinger József,	Mihailovics Ferencz,
Medveczky Jakab,	Nikolics György,
Meier Jakab,	Neustadtl Vilmos,
Rosen Pál,	K. Rieger Bálint,
Ruschitz Jakab,	Rottler Márton,
Schlesinger Kálmán,	Seemayer József,
Schmidt Ádám,	Schorm Péter,
Schuck Ádám,	Schulz Simon,
Stein György,	Till János,
Platt József,	Veron Ignácz,
Wolz István,	Végh Antal,
Weissberger Ágoston,	Vittek Sándor.

Itt élned, halnod kell!

Időközben elhaltak:

Dávit Antal,	Grotovszky Ignácz,
Gregus Kálmán,	Haag Károly,
Hartung Ignácz,	Hlavacz János,
Báró Antal,	Kohn Adolf,
Schulcz György,	Martin János,
Seemayer Lajos,	Mandelburger János,
Wenzl Konrad.	Spöts Károly,
Wabl Ferencz,	Wassermann Jakab,
Zoffmann Ferencz,	Gellinger Márton,
Milleker József,	Sassermann Jakab.

1849. évi január 19-én Versecz elfoglalásakor életüket vesztették:

Drescher Mihály,	Frombach Simon,
Ham Péter,	Haberkorn Jakab,
Rittchen Sebestyén,	Stietzinger Adam,
Seemayer Nándor,	Wersching Lajos,
Singer Gáspár,	Zinser Mátyás,

Zoffmann Károly.

Nemzetőrségi kapitányok voltak:

Bervanger Ignácz,	Frombach Samu,
Lederer Ferencz,	Mihailovics József,
Zoffmann Sebestyén,	Niebling János

a hazafias polgárok segélyével alapitották az 1892-ben még élő honvédek.

Van biró az egek felett, áll a villamos ég!

Időközben elhaltak:

Báró Hruby Károly, huszárőrnagy,

Sz. Atkáry József,	Benedek Ignácz,
Bader Antal,	Bernhapl Antal,
Aauer József,	Beer János,
Baumann Hubert,	Blumenstein Mihály,
Bücher Mihály,	Bauer Antal,
Dietrich Lénárd.	Sz. u. Dániel László,
Duleszko Balázs,	Dietrich Károly,
Duchin László,	Drescher József,
Frits Antal,	Eisinger János,
Grausam Ferencz,	Fischer András,
Gumbinger Mátyás,	Fritz Mihály,
Hagl Antal,	Freidenreich Vincze,
Hagl Miklós,	Gatlieck Jakab,
Hopscha Boldizsár,	Haan István,
Horváth Viktor,	Haupner Lipót,
Komáry János,	Hummel József,
Kovács Mihály,	Hennemann Sámuel,
Köszl Orbán,	Hammerschmidt Nándor,
Kuhn János,	Jost József,
Lafleur Miklós,	Hölzer Gellért,
Lauf Pál,	Kempf Menyhért,
Lehr Péter,	Kettner József,
Müller Lörincz,	Dr. Kuktay Sándor,
Petry József,	Lederer Márton,
Rasinanitz Lipót,	Pressinger Sebestyén,
Rakuff Nándor,	Rakuff Dániel,
Rittinger József,	Reutz Gotthárd,
Rath József,	Schönborn József,
S. Szabó Miklós,	Stengel Antal,
Seemayer József,	Specht Lipót,
Seemayer Károly,	Stein Orbán,
Seemayer Péter,	Speidl Károly,
Toles Ferencz,	Thier Lipót,
Ungár György,	Wersching Károly,
Zentner Sebestyén,	Zwölfer András,
Zwölfer Lipót,	Zoffmann Károly id.

A föld, hol sirom domborúl, a föld legyen szabad!

Versecz 1848 és 1849-ben.

Szemelvény **Milleker Bódog**

„Versecz szab. kir. város története"

czimü monografiájából, melyet kiadott Magyarország ezredéves fenállása alkalmából Versecz törvényhatósági bizottsága 1886 ban.

A márcziusi napok bécsi és pesti eseményeinek híre korán megérkezék vidékünkre is. A temesváriak márczius 18. és 19-én s a reá következett napokban fejezék ki ünnepélyesen örömüket, mely nemsokára Verseczen is visszhangra talált. Márczius 25-én adták ünnepélyes módon hírül az összesereglett népnek a magyar országgyűlés vivmányait, mely alkalommal Csiky Lajos szolgabiró, az egykori járási szolgabiró Kumanovics Sándor, Volits Sándor, Nedelkovics Tódor, Kleszky Ferencz városi főorvos és Pésa Szvetozár főjegyző tartottak beszédeket rögtönzött szószékről a kamarai - tisztartósági hivatal udvarában.

Május 16-án, kitűzte a városi közgyűlés, hogy a XXIII. törvényczikk 11. §-jának eleget tegyen, a tisztújitás határnapját június 3-ára; egyúttal elrendelte, hogy a lakosság a nemzetőrségbe besoroztassék.

Május 28-án érkezett ide Szemere Bertalan belügyministernek 1848. évi május 22-én 1960 sz. a kelt intézvénye, melyben a várost felhivja, hogy a nádornak május 20-án kelt meghivója folytán július 2-án Pesten összeülendő országgyűlésre, az 1848-iki törvény alapján, követet küldjön, s ez okból ennek megválasztása iránt intézkedjék.

A tisztújitás azonban ez évben nem tartatott meg, követválasztásra pedig épen nem került a sor; hanem annál gyorsabban szervezték a nemzetőrséget. Hat századból álló zászlóaljat állitottak fel, minden század 200 főből, a zászlóaly tehát 1200 emberből állott. Az első század a volt polgárcsapatból alakult, a többi öt, felkelést elrendelő olynemű parancs folytán keletkezett, hogy minden ház egy egy embert állitson. Kizárólag népetekből álakult a nemzetőrség, a szerbeknek tetszésükre bizták, be akarnak-e lépni vagy sem; s ezek jobbnak látták, hogy távol maradjanak.

A német lakosságnak jobbadán minden 15—60 év közötti ép férfia soroztatott be. Minden nemzetőr maga költségén szerezte be fegyverzetét, mely többnyire puskából, pisztolyból és kardból állott. Saját költségükön szerezték be ruházatukat is, mely egyszerű s katonás szabásu volt, s vitorlavászonból vagy csinvatból készült. A kevésbbé tehetősek megelégedtek eleinte egy egy vasvillával vagy kaszával, később nekik is jutott lőfegyver.

A verseczi nemzetőrségi zászlóalj hat századának kapitányai valának: Frombach János, Frombach Sámuel, Bervanger Ignácz, Lederer, id. Mihailovics József és Steininger.

Az esküt egy, külön e czélra Temesvárról jött küldöttség előtt tették le; e küldöttség tagjai valának: Vukovics Sebő, Winkler, id. Ormós Zsigmond és Krájer.

Ekkor már kezdtek mutatkozni a lázadás jelei, megalakult az alibunári tábor, jöttek a Duna másik partjáról az úgy nevezett „szervianus"-ok. (Igy különböztették meg őket a mi szerbjeinktől.)

A magyar kormány látván a feltornyosuló veszélyt, s a temesvári főhadparancsnokság ingadozó magatartását, hadcsapatokat kezdett öszpontositani Verseczen. Az alibunári tábor július 11-én indult Versecz ellen. A lázadók száma körülbelül 3000 volt, hoztak magukkal 6 drb. ágyút is.

Blomberg a verseczi nemzetőrök legnagyobb részét visszahagyta a városban, négy század lovas és négyszázad gyalogsággal pedig, valamint a táborban volt vidéki nemzetőrökkel kivonult a pancsovai országútra az ellenség elé, magával vivén az aradi nemzetőrség tüzérei által kezelt két ágyút is. A magyarok hadereje valamivel több mint 1000 emberből állott, a lázadók 3000-nél is többen lehettek.

Az ütközet kezdetén nem kedvezett a magyaroknak a szerencse, a mennyiben a nemzetőrök egyik osztálya, mely Paulison, a Versecz felé vivő úton foglalt volt állást, a helység lakosai által bekeríttetett s majdnem teljesen megsemmisíttetett; de a tulajdonképeni csata mégis a magyarok fényes győzelmével végződött. Alig hogy megpillantotta egymást a két ellenfél, megkezdették a harczot a város ellen intézett sikertelen ágyútűzzel. Ágyúik alant fekvő helyen voltak felállitva Paulis mellett és golyóik az eperfaültetvények mellett létezett mezei téglaégető kemenczékig repültek el. Ezt az ágyúzást az e napon különösen remekelő aradi tüzérek oly sikerrel viszonozták, hogy első lövéseikkel már leszerelték az ellenség két lövegét. Más lövésük lerombolta a Köveres patak mellet az országúton állott, a szerbek által megszállott korcsmának egyik sarkát. A harcz nem tartott sokáig. Rövid ágyúzás után, a jobbrakanyarodott ulánosok Paulis felől, a balra kanyarodott huszárok pedig a másik oldal felől, megtámadták részint oldalt, részint hátban az ellenséget, melynek sorai megzavarodtak. Eleinte a közeli kukoriczaföldeken kerestek menedéket; de minthogy a gyalog katonaság, valamint a lippai és szent-andrási nemzetőrök itt is felkutatták, visszavonulásuk nemsokára vad futássá vált. 2 órakor vége volt a csatának. A győzelem teljes vala.

Magyar részről elesett: Klár József őrmester, kinek mint nehézsebesültnek ott nyujtották át a csatatéren a számára megérkezett volt hadnagyi kineveztetést; Kreczuk Márton dzsidás - káplár és Marek Márton dzsidás-közvitéz; a hannoverai királyról nevezett huszárok közül egy káplár, és 17 nemzetőr; ezen utóbbiak között, kik Paulison veszítették el életüket, volt a szent-andrási nemzetőrök kapitánya is. Midőn 12-én és 13-án a csatatért megtisztitották, az ellenség 350 halottjára találtak. A tulajdonképeni csatatéren 305-en feküdtek, a többi 45-re szerte-szét a retisovai mezőkön akadtak, hol részint nehéz sebeikben, részint a nagy forróság következtében vesztek vala el.

A magyarok kezeibe esett foglyok száma 169 volt. A lázadók ezeken kivül még elveszitettek 4 ágyút, 2 puskáporos kocsit, nagy mennyiségű fegyvert, kész töltönyéket s több mint 200 ágyúgolyót.

Napi hirek.

Herczegh Ferencz N.-Becskereken. A torontálmegyei magyar nyelvterjesztő és közmüvelődési egyesület igazgatósági ülésén elhatározták, hogy felkérik Herczegh Ferenczet, azsenialis novellairót, hogy november hó második felében a nagybecskereki szinházban az egyesület javara felolvasást tartson. Ugy értesülünk, hogy Herczegh az egyesület e tervéről már előzőleg értesittetett s szivesen vállalkozott a felolvasás megtartására — ilyetén irtak a mult alpokban a délmagyarországon megjelenő napinapok. Idézhetnénk azt a latin példabeszédet — a melyben a „profétá"-ról van szó, — hogy mi versecziek egy kicsit elpudeáljuk magunkat! H. F. városunk szülötte, ünnepli az egész ország művelt olvasó közönsége, s a mi oszlopunkat mások kaparintják el az orrunk elől. Ébredj Versecz!!

Esküvő. Dr. Zepeniag Péter ügyvéd. f. hó 24-én vezette oltárhoz a gör. kel. püspöki templomban Mandukits Maria k. a. okl. tanitónőt, Mandukits Miklós püspöki titkár leányát. Sok szerencsét az uj párnak.

Református magyar isteni tisztelet fog tarttatni ma vasárnap d. u. 3 órakor a főreáliskola nagy rajztermében, mely alkalommal tiszteletes Futó Zoltán lelkipásztor az úr vacsorájának kiosztása után egy református fiatal párt is meg fog esketni. Tudtunkkal ez lesz az első református esküvő Verseczen.

A novemberi előléptetések a honvédségnél. A verseczi 7. és a lugosi 8. számu honvédgyalogezredeknél a novemberi előléptetések alkalmából többen jutottak magasabb rangfokozatba. Alezredes lett: Virányi Géza 8. honvédgyalogezredbeli őrnagy; őrnagygyá lépett elő: Orbók István 1. oszt. százados, a ki egyszersmind a szegedi honvédkerül. parancsnokság népfelkelési osztályának vezetőjévé lett kinevezve. Az őrnagyi illetéket kapják: Botka József a 7. és Pongrácz Imre a 8-ik honvédgyalogezredben. Főhadnagygyá lépett elő: Papp Ferencz a 7. ezredben; hadnagyok lettek: Naményi Zsigm. a 8, Markovics Lajos a 7., Kuntits László a 8-ik honvédgyalogezredben. Tartalékos II. oszt. századosnak lépett elő: Ricsey Sámuel a 7. gyalogezredben. Tartalékos főhadnagyok lettek: Perjéssy Mihály fehértemplomi törvényszéki biró a 7., Gedai Sándor Károly a 8. és Pollák Ignácz a 7. honvédgyalog-ezredben. — Főhadnagy-kezelőtisztté lépett elő: Szegő Sándor a 8. honvéd-gyalogezredben. — Tartalékos II. oszt. ezredorvos lett dr. Verzár János a 7. ezredben s tart. főorvos dr. Kehrer Károly ugyancsak a 7. ezredben. — Csendőrhadnagy lett Imreh Ferencz és csendőr-tiszthelyettes Czibera István hadapród.

Változások a csanádi klerus körében. Dessemffy Sándor püspök Káplár Mihály nagyzsámi plébánost Német-Czernyára plébánosnak nevezte ki; Hegedüs Dezső szeged belvárosi káplánt hason minőségben. Szöreghre helyezte át — és Rasko Sándor áldozárt Bakovárra káplánnak nevezte ki. Annau Mihály plébánost Józseffalváról Kis-Teremiára, Eisele Ede Rudolfsgnádról Csatádra helyezte át. A püspök plébánoshelynököknek kinevezte: Zablár Józsefet Vingára, Eisele Ferencz keresztesi plébánoshelynököt Torontál - Bresztováczra, Seitz Mihályt Keresztesre, Stary Gusztávot Józseffalvára, Kolesar Józsefet Sztarcsovára és Schlinger Józsefet Ó-Bébára. — Galler Kristóf temesvár-belvárosi káplánt a püspök a szegedi kath. tanitóképezdéhez hely. tanárnak nevezte ki. — Áthelyeztettek a következő káplánok: Vagács Ödön Merczifalváról Resiczara, Michon Mátyás Temesvár-Gyárvárosból Szeged-belvárosba, Sulyok István Temesvár-belvárosba, Niedermayer Antal Zsombolyáról földeakra, Kögl Béla Temesvár-Józsefvárosból Zsombolyára, Hemmen Ferencz Uj-Aradra, Volk Mihály Uj-Aradról Temesvár-Józsefvárosba és Bieber Béla Bakovárról Temesvár-Gyárvárosba.

Kovács Laura magyar reczitátornő, kinek eddigi működéséről a legelőnyösebben emlékeznek meg mindazon városok hirlapjai, hol eddig művészetét alkalma volt bemutatni, városunkban is fel fog lépni. A tekintélyes «Alföld", Arad régi lapja p. u. igy ir róla: „Kovács Laura egész megjelenése épugy, mint éneke és szavalata disztinguált és nagy routinera és nem közönséges tehetségre vall. És mi csodálatos tisztán csengő igazan szép hangja az énekbe ép úgy, mint a szavalatban oly közvetlenségge hat a hallgatóra, hogy önkénytelen magával ragadja. A mily tisztán és korrektul énekelt pár számot „Bocaccio"-ból és igazi magyar temperamentummal a magyar dalokat, ép oly értelmesen és nem kis drámai vervével szavalta Gabányi „A anya" és Porzsolt „Az irodában" czimü monologait." — A tehetséges és ambicziozus reczitátornő előadását melegen ajánljuk t. cz. közönségünk figyelmébe. Az előadás holoap hétfőn lesz a „szőllővenyige" nagy termében. Belépti dij: zártszék 80 kr, állóhely 40 kr., diák- és katonajegy 20 kr. Jegyek előre valthatók Kirchner J. E. özvegye felvételi irodájában, Kezdete este 7 órakor.

Magyar szinészet. Szinte előre is megtudtuk volna jósolni, hogy nem igen jó világ fog járni a különben a mult évből jó renoméval biró Zoltán-féle szintársulatra, midőn mint ötödik társulat ez évben felütötte Thalia sátorát városunkban. Pedig ők megtesznek mindent arra nézve, hogy kielégitsék a közönséget. Ne tessék félre magyarázni szavainkat — nem azt értjük, hogy felléptették a „Suaheli-karaván"-t (7 férfi, 7 nő és 3 gyermek), mely Bécsből, Budapestről, mint minden ily fajta exotikus dolog hozzánk is eljutott — hiszen vonzanak azok is úgy, a hogy, — de még sem eléggé — pedig a lepedőnyi plakát „a görögtűzet" ugyancsak hirdeti. Szó a mi szó, de ez a társulat mégis nagyobb pártfogást érdemelne. Egyes előadásaik ellen a legszigorúbb kritika sem tehet kifogást. Ugy a nők, mint a férfiak közt vannak egyesek, a kiknek örömest megadja a közönség az elismerést. Persze csak az a kis közönség, a mely a szinházat látogatja. Magyarságunk zöme távol tartja magát a szinháztól. Nem jól van az igy. Változtatni kellene a dolgon. Ugy hirlik, sőt már szinte bizonyosnak mondják szinészeink, hogy intelligenciánk közül több lelkes honleány és fiatal ember fel fog lépni szinészeinkkel. Ha már eljött a magyar szintársulat — a mult évi szives fogadtatás után — oly messziről Dombovárról, hozza meg közönségünk is megérdemelt pártfogását.

Művirágkiállitás. Szirmayné, Mészáros Justin művirágtanitónő érdekes kiállitást rendezett a tisztelendő nővérek vezetésére bizott községi leányiskola munkatermében tanitványai és saját munkáiból. A kiállitás a mult szombaton nyitatott meg és 3 napig volt látható. Az eredmény valóban kielégitett mindenkit, s oly művészi kivitelű művirágokban volt alkalmunk gyönyörködni, melyeknek párját nagyobb kiállitásokon is alig lehetett látni. Az iskolai növendékek és fiatal mamák aránylag kevés idő alatt igen szép haladást tettek, s készitményeik a kivitel tisztasága és müizlés szempontból csak dicséretet érdemelhetnek. A mulatság ára ugyan egy kicsit borsos volt, jegyezte meg utólag a nagy publikum, de hát a szép művészetet nem is adják ingyen, mondta rá a tagadhatlanul ügyes és mozgékony Szirmayné, kinek ez iparág terjesztése érdékében csakugyan szép érdemei vannak. — Felemlitjük e helyen azon körülményt is, hogy Szirmayné 15 frtot adott át Seemayer János polgármesternek, hogy azt a karácsonyi ünnepély alkalmával 3 szegény leány közt ossza ki.

Beseda. A szerb templomi dalárda ma vasárnap este hangversenynyel összekötött tánczmulatságot rendez a „szöllövenyigéhez" szimzett vendéglő nagy termében.

Jutalomjáték. A szintársulatunknál működő Beranek család jutalomjátékául f. hó 12-én a „Madarász" kerül szinre. A jutalmazandó karmester érdekében már ezen alkalommal is felhivjuk t. cz. közönségünk becses figyelmét a nevezett előadásra.

Uj pénz. A húsz koronás aranyok már megérkeztek városunkba. A ki látni kivánja, vagy szerezni is akar belőle, kaphat 10 frt. mindkét verseczi pénzintézetben.

Uj üzlet. Milleker János (a hires szállodatulajdonos öcse) egy minden tekintetben kitünően felszerelt fűszer- és csemege-kereskedést nyitott meg a Küchler-féle (Salvátor-) gyógyszertárral szemben. Ajánljuk t. cz. közönségünk figyelmébe.

Aszfaltirozzák a laktanya utczát...! Hála Istennek! kiált fel a közönség. Sehol az egész városban nem oly rosz a kövezet, mint éppen ezen utczában, a melyen pedig naponkint oly nagy a forgalom, mint a városháza s az Andrássy-sétatér környékét kivéve, sehol. Mióta nekünk is van zónánk — mint a hivatalos kimutatás is bizonyitja — a három irányból naponként háromszor induló és érkező vonatokkal átlag több mint 1000 utas fordul meg városunkban naponként. Ezen utazók $^{8}/_{10}$-ed része gyalog jön be a vasuttól és mint a legrövidebb utat a laktanya-utczát választja. Egész nap dübörögnek rajta a bérkocsik és terhes szekerek. A kövezete pedig olyan, hogy arra adta szóadta „Salamon"-nak Agai — ki szintén megjárta e siralmak völgyét — a „Borszem Jankó"-ban azt az illusztrált átkot: „Ledgyél te Verseczen levélhordó"! Eddig már 10—12 házbirtokos irta alá a szerződést az aszfaltirozás iránt. A jó „járda" egy része már készen is van. Ha már az illető házbirtokosok a nagy közönség s a város beesülete érdekében meghozták az áldozatot (drága portéka az az aszfalt), a nagy közönség együtt intézi a város atyáihoz azt a kérést: „Csináltassa meg az utcza kocsijáróját koczkakővel." Egy-egy esőzés alkalmával egész kis formális folyam roham végig ez utczán, a régi kövezet nem tud ellenállani a viznek, hamar kimossák a hullámok, melyek ellen a püspöki kert fala mellett gátakkal védekeznek a háztulajdonosok. Hogy ezen kérelem jogosúlt — azt nem vonhatja kétségbe senki emberfia.

Szép virág. Schulz Lénárt temetkezési vállalat tulajdonos kirakatában a róm.-kath. templom mellett egy gyönyörü Juna pendula van virágzásban. — Érdemes megtekinteni.

Országos vásárunk, melynek ma van az utolsó napja daczára annak, hogy látogatottság tekintetécen lehetne ellene kifogást tenni meglehetősen sikerült. A marhaárak igen magasak voltak.

A pancsovai „Gromon Dezső" magyar nyelvterjesztő egyesület nov. 3-án estélyt rendez, melynek tiszta jövedelmét az ottani, négy magyar egyesület javára fogja forditani

Lapunk mai számához. Aufrecht és Goldschmied irodalmi értesitője van csatolja. Felhivjuk rá t. cz. olvasóink becses figyelmét, különösen a „Pallas" nagy Lexikonára.

Vilány világitás Nagy-Becskereken. Mint a „Torontálban" irja a város világitásának ügye, éveken át tartó vajudás, tervezgetés után, végre meg lesz oldva, még pedig ugy a városra, mint a közönségre nézve a lehető legjobban, a mennyiben az eddigi gyarló petroleom-világitás helyét alighanem a modern vilány-világitás foglalja el. Weisz Manó dr. ügyvéd buzgólkodása folytán ugyanis részénytársaság van alakulóban, a melynek czélja volna a vilányvilágitás létesitése. A vilányvilágitás tervezetét a budapesti „Ganz és társa" czég állitotta egybe. A társaság részvénytőkéje 175,000 forintban irányoztatott elő s e czélból 1750 drb. 100 frt. névértékü részvény bocsáttatik ki. A részvények aláirásának záridéje ez évi deczember hó 1-ső napjának déli 12 órája.

Ha megtörődött.

(Glossa).

Ha megtörődött ajkamon
Egy mosoly vesztegel;
Rád gondolok, s a nap nyugtán:
„Képeddel alszom el."

Ha nyugtot lelve álmomban,
Meglátlak tégedet;
Veled élem az éjet át:
„Képeddel ébredek."

De ha bút látok arczodon
S eltünt rajt a vigasz,
Hogy mit szenvedek akkor én:
„Kimondhatatlan az."

Azért szeress szép angyalom,
Mint én is tégedet,
Mert emberész nem sejti azt:
„Mit érted szenvedek."

Zoltán Gyula.

A kolera elleni biztositás.

Az „Első Magyar Általános Biztositó-Társaság" egy eléggé nem méltányolható ujitással lépett fel az életbiztositás terén: behozta a kolera elleni biztositást.

Az uj biztositási ág tervezete szerint ugyanis elfogad 3 havi tartamra (tapasztalat szerint ennél hosszabb ideig kolerajárvány nem tart) bárkit, ki 20 évesnél nem fiatalabb s 65 évesnél nem idősebb, kolerahalál elleni biztositására, még pedig minden — az egyébb életbiztositásoknál szokásos előleges eljárás és orvosi vizsgálat nélkül. A kolerabiztositás tehát oly gyorsan létesülhet, mint bármely kisebb vásárlás: A biztositani kivánó 30 frt. készpénz lefizetése ellenében rögtön kap egy 5000 frtról szóló életbiztositási bárczát s a biztositott kolerahalála esetén az 5000 frt. kifizetése szintén gyorsasággal történik a kedvezményezett kezéhez. Ez képezi röviden a tervezetet, mely első pillanatra is igen előnyösnek és kedvezőnek mondható. Tudvalevő dolog, hogy az összes biztositó-társaságok rendes életbiztositási kötvényeikben világosan kikötik, hogy a kolera és más járványos betegségekben elhunytakért a biztozitási összeget nem fizetik ki. Annál meglehőbb és annál elismerésre méltóbb ezekkel szemben az első magyar általános biztositó-társaság ezen ujitása, midőn a legválságosabb időben, a járvány kezdetén, külön biztositási ágat nyit: a kolera elleni biztositást.

Hogy mily nagy fontossággal bir ez ujitás, az szinte kiszámithatatlan. Most, a mikor mindenki, de főleg a családapák remegve aggódnak életükért, midőn önkénytelenül is az az aggodalom támad minden családfentartó szivében, hogy mi lesz családjával, ha a pusztitó betegség őt is kiragadná az élők közül, ez a biztositási mód valóságos megnyugvást kelt. És ezt a megnyugvást minden családfő és családtag igen olcsón szerezheti meg magának, 30 forint készpénz lefizetése mellett 5000 frtot biztosit — kolerahalála esetén — a kedvezményezettek részére.

Olcsósága mellett e biztositásnak még az a kellemes oldala is megvan, hogy a biztositás megkötéséhez semmiféle orvosi elővizsgálat nem szükséges. A 30 forint egyszerre való lefizetése után a biztositó-társaság kötelezettsége nyomban kezdetét veszi.

Az „Első Magyar Általános Biztositó-Társaság" e biztositás életbeléptetésével ujból bebizonyitotta, hogy a humanizmus követelményeit tartja szem előtt. Ugyanis e reformjától távol áll a kizárólagos haszon lelés, mely az általános szerencsétlenséget hasznára akarná forditani, mert nem pusztán üzleti czélzattal létesitette e biztositási módozatot, hanem hogy a járvány által felzaklatott közhangulat megnyugtatásában a maga módja szerint közreműködjék s főkép, hogy a kolera által okozható anyagi nyomoruság elháritására a tőle telhetőt megtegye. A társaság az esetben, ha ezen biztositások tiszta nyereséget eredményeznek, nem akarja azt zsebre vágni, hanem a tiszta nyereség felét — külön elszámolás mellett — a belügyminiszteriumnak adja át, hogy az a kolerában elhaltak szegénysorsu özvegyeinek és árváinak felsegélyezésére forditassék.

A ki tehát e módozat szerint magát kolerahalálesetére biztositja, nem csupán családját óvja meg esetleg az anyagi romlástól, s nem csupán önmagának szerez ilyformán a járványnyal szemben megnyugvást, hanem még a kolera által előidézett nyomor enyhitéséhez is hozzájárult.

Irodalom.

Uj könyvek. A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten, ujabban megjelentek: **OLCSÓ KÖNYVTÁR.** Szerkeszti **Gyulai Pál. Elmélkedések** a rómaiak nagyságának és hanyatlásának okairól. Irta Montesquien Károly. Francziából forditotta Orlai Antal 40 kr. **Guillot Arsène.** — **Aubain abbé.** Irta Merimée Prosper. — Francziából forditotta K. Karlovszky Endre 30 kr. **Két fájdalom.** Dráma egy felvonásban. Irta Coppé Ferencz. Francziából forditotta ifj. Szász Béla 20 kr. **Az atyai ház.** Regény. Irta Pálffy Albert. Második kiadás 1 frt. **Jean Marie.** Dráma egy felvonásban. Irta Theuriet A. Francziából forditotta ifj. Szász Béla 20 kr. **Az én jó csillagom.** Vigjáték egy felvonásban. Irta Scribe. — Francziából forditotta ifj. Szász Béla 20 kr. **Visszapillantás 2000-ből 1987-dik évre.** Regény. Irta Bellamy Edvárd. Forditotta Radványi Dániel. Füzve 80 kr. **Az utolsó Abenszerads.** Irta Chateaubriand F. Franczia eredetiből forditotta Dr. Rada István. Füzve 20 kr. **Az orleansi szűz.** Regényes tragédia 5 felvonásban, előjátékkal. Irta Schiller, ford. Borsódy Béla. Füzve 50 kr. **Béldi Pál.** A gróf Teleky-féle alapitványból száz arany pályadijjal jutalmazott eredeti szomorújaték öt felvonásban. Irta Szigligeti Ede. Füzve 40 kr. **A tenger és szerelem hullámai.** Szomorújaték öt felvonásban. Irta Grillparczer Ferencz. Forditotta Iránfi Jenő. Füzve 30 kr. **A jótékony zsémbes.** Vigjáték. Irta Goldoni Károly, forditotta és Goldoniról szóló tanulmánynyal bevezette Radó Antal. Füzve 40 kr. **Lukis Laras.** Irta Bikélas Dömötör. Uj-görögből forditotta Horváth György. Füzve 30 kr. **Várkonyi báró Amadé László versei.** Összegyüjtötte, bevezette és jegyzetekkel kisérte Négyesy László. Füzve 1 frt. 40 kr. **A kalóz.** Irta Lord Byron. Angolból forditotta Kacziány Géza Füzve 20 kr. **Burns.** Irta Carlyle. Forditotta Lévay József. Füzve 20 kr. **A svihákok.** Vigjáték három felvonásban. Irta Berczik Árpád. Ára füzve 30 kr. **Gróf Ráday Gedeon összes művei.** Összegyüjtötte s bevezette Váczy János. Füzve 40 kr. **A veteránok.** Életkép a fővárosi életből, három felvonásban, dalokkal. Irta Berczik Árpád. Füzve 30 kr. **A Balkánfélszigeti népek költészetéből** Ford. Erődi Béla. Füzve 30 kr. **Gróf Széchényi István mint iró.** Irta Gyulai Pál. Füzve 20 kr. A hiányzó füzetek nem jelentek meg.

„A jó egészség naptára a magyar nép számára" az országos közegészségi egyesület kiadásában megjelent az 1893. évre. Ez a derék egyesület, mely e naptárt tavaly óriási sikerrel inditotta meg (közel 20,00 példány fogyott él), a most megjelent naptárral fölülmulta az előbbit. Nemcsak hogy ismét benne találjuk országszerte kedvelt iróinkat, Rákosi Viktort (Sipuluszt), Tóth Bélát, Palágyi Lajost stb. mulattató elbeszélésekkel és versekkel, hanem a népszerű orvosi rész is kitünő tanácsokkal szolgál az egészség megóvására, Különösen kiemeljük a „betűrendbe szedett jó tanácsokat betegségekben", melyekből kiki rögtön megtudhatja, hogy mittevő legyen, ha bármely baj éri, továbbá a „tiz regulát kolera idején", az olcsó és egészséges ház épitésének részletes leirását, az étkezési és főzési tanácsokat és (Hampelné, Pulszky Polixena) még sok más hasznos tudnivalót. Csakis az által, hogy nyerészkedni nem akar, adhatja az egyesület potom 30 krért a „jó egészség naptár" egy példányát, sőt a ki 2—5 példányt rendel meg, az csak 28 krért, 6—10 példányt 27 krért, 11—25 példányt 26 krért, 26—50 példányt 25 krért, 50—100 példányt 23 krért fizeti a példányt s a küldeményt bármentve kapja meg. A pénz előlegesen az orsz. közegészségi egyesület pénztárnokának (Budapest, Eszterházy-utcza 5. sz.) küldendő be. Melegen ajánljuk e naptárt hatóságoknak, lelkészeknek, néptanitóknak, jegyzőknek terjesztés végett, s ez is a legolcsóbb ujévi ajándék gyógyszerészeknek, kereskedőknek és mindenkinek a legtanulságosabb olvasmány. Kiállitása diszes, képei nagyon szépek.

Szerkesztői levelezés.

Az **„Innen-onnan"** egy része pár hónap mulva külön kötetben is napvilágot fog látni. Akkor ki fogjuk elégiteni kiváncsisága és érdeklődését.

H — tudtunkkal a Dunántúl működik egyik állami elemi leányiskolánál. Közelebbi czimét nem ismerjük.

Régi és általános vélemény mi nálunk Verseczen, hogy félig meddig megtiszteltetés az, ha valakit az a német lap megtámad. Versecz város legelső hivatalnokai egymásután osztozkodtak e sorsban. Főispán, polgármester, főreáliskolai direktor, pósta- és távirdafőnök, adóhivatali főnök, s egy egész sereg sok más derék embert összeszidtak már abban a lapban. Egyiknek sem fájdult meg bele a feje. Idézzük a példabeszédet: — „A kutya ugat, a karaván halad"!

Többeknek. Honvédszobrunk kitünö fényképel 30 krért kaphatók! Hol? megmondja a szerkesztőség, vagy a hiadóhivatal!

. . . . y . . . . t . . . Temesvár. Tudtunkkal rá sem gondol! Hat-hét ezer forintért.

Az **„Innen-onnan"** folytatását — tárgyhalmaz, s „az időszerüség kényszere" miatt csak később közölhetjük.

M . . . . . g K . . . . ly, Zichyfalva. A „Délv. Nztör" nevezett czikkét nem Weifert Károly főjegyző irta, nem is itt Verseczen készült, hanem mint az azt megelőző szám vezérczikke is a „Rozsnyói Hiradók"-ból volt kiollózva. Szerzője: Weisinger Károly, a „R. H." nagy tehetségü munkatársa.

Vasuti menetrend. Fehértemlomról érkezik: 5.30 reggel, 1.03 délben és 6.11 este Temesvár felé indul 5.36 reggel, 1.07 délben, 6.35 este. Temesvárról érkezik: 7.23 reggel, 2.08 délben és 10.02 este. Fehértemplom felé indul: 7.31 reggel, 2.12 délben. 10.08 este. Nagybecskerekről érkezik: 11.59 délben, 8.50 este. Becskerek felé indul: 5.50 regge, 2.20 délután. Jaszenováról Oravibzára indul: 8.15 reggel, 3 délután, 10 45 este. Oraviczáról Jaszenova felé indul: 3 éjjel 10.40 délelött, 3.35 délutáu. Temesvárról Arad felé indul: 8 reggel, 1.11 délben. 8.15 este Vojtekről Német-Bogsán felé indul 7 reggel, 9.15 este.

T. Cz.

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség becses tudomására hozni, hogy a **Vladiszavljevits-féle házban**, rezidenczia utcza (Obradovits Szilárddal szemben)

női divat-szalont

nyitottam meg, hol mindennemű **női ruhát** a legmodernebb szabásban, a legelegánsabban a legrövidebb idő alatt elkészitek. Több évi budapesti működésem alatt alkalmam volt a női ruhaszabászatot és készitést alaposan elsajátitani, s azzal a t. cz. hölgyközönség teljes bizalmát kivivni.

A nagyérdemű hölgyközönség nagyrabecsült pártolásáért e helyen is esdve, maradtam

mély tisztelettel

Dreschler Anna,

pályafelvigyázó neje.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

Árverési hirdetmény.

A temesvári m. kir. pénzügyigazgatóság által közhirré tétetik, hogy Temesmegye Temesvár szab. kir. város területén fizetendő bor-italadó, húsfogyasztási adó, czukorfogyasztási adó, sör-italadó és szeszitalmérési adó beszedési joga, esetleg pedig a kizárolagos szeszitalmérési jog az 1893. évi január hó 1. napjától 1893. évi deczember hó végéig terjedő időre, esetleg a felmondás fenntartásával az 1894. és 1895. évekre is, nyilvános árverés utján haszonbérbe adatik.

Az árverés a m. kir. pénzügyigazgatóság hivatalos helyiségében 1892. évi november hó 7. napján délelőtti 9 órakor fog megtartatni, s a mennyiben ez az árverés eredményre nem vezetne, a 2-ik, esetleg 3-ik árverés a következő első, illetve második napon ugyanazon helyen és ugyanoly órában fog megtartatni.

A bérelni kivánók a következőket vegyék tudomásul:

1. A kikiáltási ár évenként a bor-italadó fejében 83 229 frt., a húsfogyasztási adó fejében 58.447 frt., a czukorfogyasztási adó fejében 32.500 frt., a söritaladó fejében 70.877 frt., a szeszitalmérési adó fejében, esetleg a kizárólagos szeszitalmérési jog bérleteért 63.608 frt.; összesen 308.661 frtban határoztatik meg.

2. Az árverésen részt venni kivánók kötelesek bánatpénzül a kikiáltási ár tizedrészét (10%-át) készpénzben, vagy államkötvényekben, vagy pedig a fennálló szabályrendeletek értelmében bánatpénzül elfogadható, a budapesti tőzsdén jegyzett árfolyammal, ha pedig ez a névértéken felül lenne, ez utóbbival számitásba vehető egyéb értékpapirokban letenni.

Az árverés befejezése után a legkedvezőbb ajánlatot tevő által bánatpénzül letett összeg visszatartatik, a többi árverezők bánatpénze pedig legott visszaadatik, kivéve, ha a legkedvezőbb ajánlatnak elfogadása bármely okból kétes, mely esetben a következő legkedvezőbb ajánlatot tevő bánatpénze is visszatartatik.

3. Irásbeli ajánlatok szintén elfogadtatnak, de ezek is a 2. pontban meghatározott bánatpénzzel látandók el.

Ezekben az irásbeli ajánlatokban az ajánlott összeg számokkal és betükkel világosan kiirandó, s ha azoknak tartalma oly záradékot is magában foglal, mely a jelen hirdetmény és a részletes bérleti feltételekbe ütközik, ez a kikötés nem létezőnek tekintetik.

Az ajánlatok az árverés napján d. e. 9 óráig a pénzügyigazgatóság főnökének lepecsételve átadandók.

4. A többi részletes bérleti feltételek a pénzügyigazgatóságnál és pénzügyőri biztosságoknál a szokásos hivatalos órákban megtekinthetők.

Temesvár, 1892. évi október hó 21-én.

A m. kir. pénzügyigazgatóság.

Kirchner J. E. özvegyének

Verseczen saját házában

38 év óta fennálló s gyorssajtóval s más legujabb rendszerű kisebb sajtóval felszerelt

könyvnyomdája

ajánlja magát mindennemű nyomtatványok ugy mint:

ujságok, különféle művek, röpiratok,

árjegyzékek, számlák, étlapok, látogatójegyek,

eljegyzési kártyák, czimlapok, báli meghivók,

gyászjelentések, valamint czimkék, árújegyek,

arany, broncz vagy különféle szinű készitésére.

Elvállal továbbá körözvények, gyászjelentések, tabellák készitését minden hazai nyelven, s a legjutányosabb árak mellett

A felvételi iroda, mely az Andrássy-sétatár és az iskola-útcza sarkán lévő Kádits-féle házban van elhelyezve, elvállal mindennemű megrendelést az összes bel- és külföldi hirlapokra, regényekre, divatlapokra és minden e szakba vágó dolgokra.

Ugyanott kaphatók minden fajta irodai szerek a legnagyobb választékban s a legjutányosabb árakon.

A XXXVI. évfolyammal biró első verseczi német lap, a **„Werschetzer Gebirgsbote"** és **„Délvidék"** szerkesztősége és kiadóhivala számára a hirdetések, felszólamlások és levelek a felvételi irodában is elfogadtatnak.

Mindennemű nyomtatványok a jegyzői irodák részére.

Versecz. A Kirchner-féle könyvnyomda tulajdona s nyomása.